

Tái cơ cấu DNNN thuộc Bộ Công Thương

Thực trạng và định hướng trong thời gian tới

KHIẾU HỮU BỘ

*Phó Vụ trưởng Vụ Tổ chức cán bộ
Ủy viên Ban Đổi mới và Phát triển doanh nghiệp
Bộ Công Thương*

1. Thực trạng quản lý các DNNN của Bộ Công Thương

Theo quy định tại Nghị định 189/2007/NĐ-CP ngày 28 tháng 12 năm 2007 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ Công Thương, Bộ Công Thương thực hiện chức năng quản lý nhà nước về công nghiệp và thương mại, bao gồm các ngành và lĩnh vực: cơ khí, luyện kim, điện, năng lượng mới, năng lượng tái tạo, dầu khí, hóa chất, vật liệu nổ công nghiệp, công nghiệp khai thác mỏ và chế biến khoáng sản, công nghiệp tiêu dùng, công nghiệp thực phẩm và công nghiệp chế biến khác, lưu thông hàng hoá trong nước; xuất nhập khẩu, quản lý thị trường, xúc tiến thương mại, thương mại điện tử, dịch vụ thương mại, hội nhập kinh tế - thương mại quốc tế, quản lý cạnh tranh, kiểm soát độc quyền, áp dụng các biện pháp tự vệ, chống bán phá giá, chống trợ cấp, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng; quản lý nhà nước các dịch vụ công trong các ngành, lĩnh vực thuộc phạm vi quản lý nhà nước của Bộ.

Đối với lĩnh vực quản lý doanh nghiệp, Bộ Công Thương thực hiện chức năng đại diện chủ sở hữu phần vốn của Nhà nước tại các doanh nghiệp nhà nước theo sự phân công của Chính phủ và Thủ tướng Chính phủ.

Căn cứ quy định về đại diện chủ sở hữu phần vốn của Nhà nước tại Nghị định 189 nêu trên và các Nghị định của Chính phủ, Quyết định của Thủ tướng Chính phủ, hiện nay, Bộ Công Thương thực hiện một số quyền và nghĩa vụ của chủ sở hữu nhà nước đối với doanh nghiệp nhà nước trực thuộc Bộ như sau:

Các doanh nghiệp 100% vốn nhà nước, gồm: Tập đoàn Dệt may Việt Nam; Tập đoàn Điện lực Việt Nam; Tập đoàn Công nghiệp Than - Khoáng sản Việt Nam; Tập đoàn Dầu khí Việt Nam; Tập đoàn Hoá chất Việt Nam; Tổng công ty Giấy Việt Nam; Tổng công ty Thuốc Lá Việt Nam; Tổng công ty Máy Động lực và Máy nông nghiệp Việt Nam; Tổng công ty Máy và Thiết bị công nghiệp; Tổng công ty công nghiệp Dầu thực vật Việt

Thép là một trong những mặt hàng thuộc lĩnh vực quản lý của Bộ Công Thương

Nam; Công ty TNHH 1 TV Điện máy và Đầu tư; Công ty TNHH 1 TV Giao nhận kho vận ngoại thương (Vietrans); Công ty TNHH 1 TV Điện máy; Công ty TNHH 1 TV Xây lắp và Vật liệu xây dựng V; Công ty TNHH 1 TV Vật liệu xây dựng và Xây lắp thương mại (BMC); Công ty TNHH 1 TV Du lịch và Xúc tiến thương mại; Công ty TNHH 1 TV Thực phẩm và Đầu tư công nghệ (FOCOCEV); Công ty TNHH 1 TV Viện Máy và Dụng cụ công nghiệp.

Các doanh nghiệp cổ phần do Bộ Công Thương làm chủ sở hữu hoặc đại diện chủ sở hữu phần vốn nhà nước, gồm: Tập đoàn Xăng dầu Việt Nam; Tổng công ty Thép Việt Nam - CTCP; Tổng công ty cổ phần Thiết bị điện Việt Nam; Tổng công ty cổ phần Xây dựng công nghiệp Việt Nam; Tổng công ty cổ phần Bia - Rượu - Nước giải khát Hà Nội; Tổng công ty cổ phần Bia - Rượu - Nước giải khát Sài Gòn; Công ty cổ phần Nhựa Việt Nam; Công ty cổ phần Sành sứ thủy tinh Việt Nam; Công ty cổ phần XNK Imtimex; Công ty cổ phần Điện máy và Kỹ thuật công nghệ; Công ty cổ phần Nông sản Việt Nam; Công ty cổ phần Xây dựng và XNK tổng hợp; Công ty cổ phần Đầu tư và Phát triển kinh doanh.

2. Định hướng tái cơ cấu DNNN của Bộ Công Thương giai đoạn 2012 - 2015

Ngày 17 tháng 01 năm 2012, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Chỉ thị số 03/CT-TTg về việc đẩy mạnh tái cơ cấu DNNN. Nội dung Chỉ thị tập trung vào một số vấn đề chủ yếu sau đây:

- Hoàn thiện cơ chế chính sách đối với DNNN, tạo điều kiện hành lang pháp lý thuận lợi cho việc sắp xếp, chuyển đổi chủ sở hữu DNNN.

- Các Bộ, ngành liên quan rà soát, đánh giá tính hợp lý, khả năng, điều kiện, cách thức tổ chức lại và xây dựng đề án tái cơ cấu đối với DNNN hoạt động trong lĩnh vực quản lý nhà nước được phân công phụ trách.

- Triển khai, thực hiện các phương án sắp xếp, đổi mới, cổ phần hoá DNNN thuộc các Bộ, ngành, các địa phương, các Tập đoàn, Tổng công ty nhà nước.

- Việc tái cơ cấu ngành nghề cần tập trung vào ngành nghề kinh doanh chính, sắp xếp, tổ chức lại sản xuất, kinh doanh, có kế hoạch và lộ trình cụ thể thoái vốn đã đầu tư ra ngoài ngành theo các hình thức như bán vốn, chuyển vốn, giao doanh nghiệp...

- Tiếp tục thực hiện việc chuyển giao quyền đại diện chủ sở hữu phần vốn nhà nước tại các doanh nghiệp đã cổ phần hoá từ các Bộ, ngành, địa phương hoặc chuyển đổi thuộc đối tượng chuyển giao cho Tổng công ty Đầu tư và Kinh doanh vốn nhà nước.

Ngoài ra, Chỉ thị yêu cầu các Bộ, ngành, các địa phương, các tập đoàn kinh tế, các Tổng công ty nhà nước có liên quan đến các lâm trường, nông trường quốc doanh cần thực hiện việc tái cơ cấu các nông, lâm trường theo đúng quy định của Nhà nước. Cũng tại Chỉ thị này, Thủ tướng cũng đã giao Bộ Nội vụ phối hợp với các Bộ được giao làm đại diện chủ sở hữu nhà nước tại nhiều doanh nghiệp 100% vốn nhà nước nghiên cứu việc hình thành một đầu mối thuộc Bộ để tham mưu, giúp việc cho Lãnh đạo Bộ thực hiện các quyền và nghĩa vụ của chủ sở hữu nhà nước đối với DNNN.

Quán triệt tinh thần và nội dung Chỉ thị nêu trên của Thủ tướng Chính phủ về đẩy mạnh tái cơ cấu DNNN, Bộ Công Thương đã ban hành các văn bản chỉ đạo các Tập đoàn, Tổng công ty 100% vốn nhà nước; các Tập đoàn, tổng công ty đã cổ phần hoá do Bộ làm đại diện chủ sở hữu phần vốn nhà nước có trách nhiệm triển khai thực hiện và báo cáo Bộ để Bộ Công Thương tổng hợp, thẩm định, báo cáo Thủ tướng Chính phủ trong quý I/2012. Để thực hiện đúng tinh thần Chỉ thị nêu trên, việc tái cơ cấu các doanh nghiệp thuộc Bộ Công Thương cần nghiên cứu theo các định hướng sau:

Về sắp xếp, cổ phần hoá doanh nghiệp:

1. Giữ nguyên mô hình công ty 100% vốn nhà nước tại 04 Tập đoàn kinh tế với những vấn đề chủ yếu cần tập trung vào các lĩnh vực tái cơ cấu lại các

doanh nghiệp thành viên theo hướng tổ chức, thu gọn đầu mối, cổ phần hoá theo các phương án đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, thực hiện việc thoái vốn kinh doanh ngoài ngành của Công ty mẹ và các công ty con có quy mô đầu tư lớn.

Đối với các Tập đoàn kinh tế có vai trò quan trọng như Tập đoàn Dầu khí Việt Nam, nên tập trung vào các lĩnh vực như tìm kiếm, thăm dò khai thác dầu khí, lọc hóa dầu, công nghiệp khí, công nghiệp điện và dịch vụ dầu khí cao cấp, cần cổ phần hóa các doanh nghiệp thành viên, thoái vốn ở những lĩnh vực kinh doanh khác; Tập đoàn Điện lực Việt Nam ngoài việc thực hiện theo yêu cầu chung cần lưu ý việc tổ chức, sắp xếp lại các công ty phát điện theo chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ để đáp ứng yêu cầu của thị trường phát điện cạnh tranh và hoàn thành việc thoái vốn, bàn giao trong lĩnh vực kinh doanh viễn thông theo kế hoạch đã được Thủ tướng Chính phủ quyết định; Tập đoàn Công nghiệp Than - Khoáng sản Việt Nam và Tập đoàn Hoá chất Việt Nam cần cơ cấu lại và thực hiện sắp xếp, cổ phần hoá các Tổng công ty, các công ty trong các doanh nghiệp này theo phương án đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt.

Đối với Tổng công ty Thuốc lá Việt Nam cần nghiên cứu, cơ cấu lại các đơn vị thành viên, nhất là các đơn vị hoạt động trong lĩnh vực sản xuất, kinh doanh thực phẩm, nghiên cứu để xuất thí điểm đa sở hữu đối với các doanh nghiệp sản xuất thuốc lá điều...

2. Cổ phần hoá:

- Thực hiện các bước để hoàn thành cổ phần hoá Tập đoàn Dệt May Việt Nam, Tổng công ty Dầu Thực vật Việt Nam trong năm 2012 theo đúng tiến độ quy định.

- Triển khai cổ phần hoá, sắp xếp lại các đơn vị trực thuộc để hoàn thành việc cổ phần hoá các Tổng công ty Giấy Việt Nam, Máy động lực và Máy nông nghiệp Việt Nam, Máy và Thiết bị công nghiệp trước năm 2015.

- Thực hiện việc cổ phần hoá và chuyển các công ty trực thuộc Bộ sang hoạt động theo mô hình công ty cổ phần, hoàn thành chậm nhất vào năm 2014.

3. Thực hiện việc giảm bớt tỷ lệ vốn nhà nước đối với các 06 Tập đoàn, Tổng công ty cổ phần quy mô lớn do Bộ Công Thương làm đại diện chủ sở hữu.

4. Thực hiện việc quyết toán, chuyển giao quyền đại diện chủ sở hữu phần vốn nhà nước tại các doanh nghiệp đã cổ phần hoá trực thuộc Bộ còn lại cho Tổng công ty Đầu tư và Kinh doanh vốn nhà nước theo quy định.

Về các vấn đề khác:

Việc tái cơ cấu DNNN trọng tâm là thực hiện các công việc có liên quan đến sắp xếp, đổi mới, đa dạng sở hữu. Tuy nhiên, việc tái cơ cấu DNNN, để DNNN sản xuất kinh doanh có hiệu quả còn thể hiện ở những lĩnh vực

(Xem tiếp trang 11)

thiết bị điện trong gia đình. Hỗ trợ 1.634 hộ gia đình tham gia chương trình bình nước nóng năng lượng mặt trời.

Theo ông Nguyễn Văn Lý - Phó Tổng Giám đốc Tổng Công ty Điện lực TP. HCM, chương trình tiết kiệm điện thực ra đã triển khai từ lâu nhưng hiệu quả còn hạn chế. Từ khi Luật Sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả có hiệu lực, Thành ủy và UBND Thành phố đã ban hành hàng loạt chỉ thị nhằm giao nhiệm vụ cho các tổ chức, sở, ngành thực hiện các chương trình tiết kiệm điện.

Xác định công tác tuyên truyền nâng cao ý thức người dân là yếu tố then chốt giúp việc tiết kiệm điện đạt hiệu quả cao, Tổng Công ty đã chủ động phối hợp với Hội Liên hiệp phụ nữ, Đoàn Thanh niên, Hội Cựu chiến binh... cùng nhau tìm giải pháp tuyên truyền phù hợp với từng đối tượng.

Với những kết quả đáng khích lệ trong năm 2011, trong năm 2012, Tổng Công ty Điện lực TP.HCM xác định tiếp tục hoàn thành tốt việc cung cấp điện ổn định, đáp ứng nhu cầu điện cho sản xuất, góp phần đưa Thành phố đạt tốc độ tăng trưởng trên 10%, cao hơn 1,5 lần so với cả nước.

Trong đó, các chỉ tiêu cung ứng điện quan trọng như sản lượng điện thương phẩm tăng 7-8% so với cùng kỳ, sản lượng điện tiết kiệm ít nhất 2% so với sản lượng điện thương phẩm. Mới đây, UBND TP.HCM đã

giao Sở Công Thương Thành phố đề xuất các chỉ tiêu nội dung và biện pháp tiết kiệm điện theo các nhóm đối tượng: trường học, bệnh viện, doanh nghiệp, quảng cáo, thương mại dịch vụ, chiếu sáng công cộng.

Có thể nói, chương trình tiết kiệm điện do Tổng Công ty phát động đạt được những thành quả này là nhờ sự ủng hộ và quan tâm chỉ đạo sát sao của Thành ủy, UBND TP.HCM về thực hiện chỉ đạo của Bộ Chính trị triển khai Nghị quyết số 11/NQ-CP ngày 24/02/2011 của Chính phủ về những giải pháp chủ yếu tập trung kiềm chế lạm phát, ổn định kinh tế vĩ mô, đảm bảo an sinh xã hội. Bên cạnh đó là sự chỉ đạo chặt chẽ của Ban chỉ đạo cung ứng và tiết kiệm điện Thành phố và các sở, ban, ngành liên quan; sự phối hợp hiệu quả của chính quyền và các Đoàn thể tại địa phương và sự hỗ trợ tích cực của các cơ quan thông tin truyền thông trong công tác tuyên truyền về chủ trương sử dụng điện tiết kiệm và hiệu quả.

Mặt khác, các giải pháp tiết kiệm điện phải đa dạng, không ngừng đổi mới và phải triển khai đồng bộ đến các đối tượng khách hàng. Việc phân loại, thống kê và quản lý chặt chẽ theo từng đối tượng khách hàng sử dụng điện để triển khai linh hoạt các giải pháp phù hợp cho từng đối tượng khách hàng cũng sẽ mang lại hiệu quả cao hơn. ❖

Hồng Lực

Tái cơ cấu DNNN thuộc Bộ Công Thương... (Tiếp theo trang 7)

vực khác cần thiết phải quan tâm, như: vấn đề tổ chức lại sản xuất, quản trị kinh doanh, tiết kiệm chi phí sản xuất, hạ giá thành, nâng cao mức thu nhập của người lao động...

Ngoài ra, tái cơ cấu DNNN cần thực hiện đồng bộ theo các lĩnh vực như: ngành nghề kinh doanh, tài chính, quản trị doanh nghiệp, quản lý nhà nước, minh bạch hóa doanh nghiệp, đổi mới phương thức lãnh đạo, cán bộ lãnh đạo và các cơ sở pháp luật kèm theo. Việc tái cơ cấu DNNN cần có bước đi thích hợp và không nên cứng nhắc. Tùy theo đặc điểm từng doanh nghiệp cần chi tiết hoá và cụ thể hoá để án tái cơ cấu của mình cho phù hợp. Việc tái cơ cấu doanh nghiệp có thành công hay không cũng còn phụ thuộc nhiều yếu tố, trong đó doanh nghiệp và Nhà nước phải có những quyết tâm cao, phải xây dựng và hoàn thiện mô hình quản trị, cơ chế về giám sát thông tin, kinh doanh.

3. Một số đề xuất, kiến nghị

Để việc tái cơ cấu DNNN thuộc Bộ Công Thương được hiệu quả, có một số đề xuất kiến nghị sau:

a) Đẩy nhanh tiến độ cổ phần hoá các doanh nghiệp 100% vốn nhà nước theo quy định.

b) Đối với các doanh nghiệp cổ phần còn vốn nhà nước, cần có lộ trình bán bớt phần vốn nhà nước để tạo điều kiện cho các nhà đầu tư tham gia quản lý doanh nghiệp.

c) Sớm ban hành quy định về quyền, nghĩa vụ và trách nhiệm của Chủ sở hữu, về Đại diện chủ sở hữu, về cơ chế bổ nhiệm, quản lý, giám sát, kiểm soát, về chức năng quản lý giữa các Bộ, ngành để tránh có quá nhiều chủ sở hữu đối với các DNNN, nhất là các doanh nghiệp có quy mô lớn như Tập đoàn kinh tế, Tổng công ty nhà nước...

d) Sớm nghiên cứu, ban hành, sửa đổi cho phù hợp với điều kiện hiện nay các văn bản liên quan đến sắp xếp, cổ phần hoá và quản lý doanh nghiệp nhà nước, như: quy chế quản lý tài chính, hướng dẫn về quyền, trách nhiệm và nghĩa vụ của Người đại diện vốn nhà nước; về cơ quan quản lý doanh nghiệp; về hướng dẫn chuyển đổi các viện nghiên cứu khoa học, các trường đào tạo, bệnh viện... là các đơn vị thành viên khi cổ phần hoá các tập đoàn, tổng công ty nhà nước để việc cổ phần hoá các doanh nghiệp này đúng quy định của pháp luật và tiến độ, kế hoạch đặt ra. ❖